



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Természetvédelmi mérnök Szak

A nagy szőröstatu környezetgazdagítása a Pécsi Állatkertben

Belső konzulens: Dr. Molnár Marcell
egyetemi docens

Külső konzulens: Varga Tamás
gyűjtemény- és nevelési vezető

Készítette: **Fodor Dániel**
D3VY1X
nappali tagozat

Intézet/Tanszék: **Magyar Agrár- és**
Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus

Kaposvár

2023.

Szakedolgozatom kivonata

A szakdolgozatom célja, hogy felmérjem a nagy szőröstatu (*Chaetophractus villosus*) viselkedését állatkerti körülmények között, különböző környezetgazdagítások alkalmazásával. Megfigyeléseimet nagy szőröstatuval végeztem a Pécsi Állatkertben, február, március, április, május és június hónapban, 25 kijelölt napon keresztül, napi 4 órában. A viselkedését 9 szempont szerint jegyeztem fel: ivás, evés, pihenés, játék, famászás, tisztálkodás, helyváltoztatás, fajra jellemző mozgásformák, sztereotip viselkedés. Az első 5 nap alkalmával szokásos környezetében figyeltem meg az egyedat, a kimutatásokban ezek a napok kontroll napokként vannak feltüntetve. A diagramokon is látható, hogy ezen időszak nagy részét helyváltoztatással és pihenéssel töltötte az állat. A következő 7 nap témája egy természetes anyagú kutyajáték labdával történő környezetgazdagítást volt, melybe lárvákat rejtettünk. Ezt követte 2 kontroll nap, majd 6 műanyag hengeres környezetgazdagító nap, mely során szintén lárvákkal stimuláltuk és különféle nehezítési módszerekkel kísérleteztünk. Az utolsó 5 napban fűszernövényekkel gazdagítottuk a tatu környezetét. Az adatokat percenként feljegyeztem, táblázatban összesítettem, majd diagramokat készítettem belőlük.

A standard megfigyelésből jól látszott, hogy az állat napjai nagy részét szaladgálással és pihenéssel töltötte. Bár a természetes mozgásformák (ásás, szaglászás, kotorék karbantartás, vakarózás, porfürdőzés) naponta többször megjelentek az állatnál mennyiségben, jelentős időarányt mégsem produkáltak.

A játékok használata pozitív eredményeket hozott, jelentősen növelte az állat játékkal töltött idejét és jócskán csökkentette a körkörös szaladgálás, valamint a sztereotip magatartás mértékét. Valószínűleg az energiák átcsoportosítása okán ez időtájt megnőtt a pihenés aránya. Egyaránt érdeklődött a gumilabda és a henger iránt. Bár elsősorban természetes anyagválasztásra kell törekedni, használhatunk más típusú tárgyakat is, ha azok elég ellenállóak. Fontos azonban odafigyelni, hogy az egyed számára zavaró vagy káros tényezőket kizárjuk. Érdeemes új eszközöket alkalmazni, amiken nem érezhető más állat szaga, mert az esetleg ellenkező hatást is kiválthat, mint amit elérni kívánunk. Épp ezért az ő esetében nem engedélyezték például pumavizelet behelyezését.

Szintén eredményesnek bizonyult a fűszernövényekkel történő környezetgazdagítás. Láthatóan érdekelte, kedvét lelte a hajtások és levelek szaglásában, szétbontásában, a talajból való kiásásában, még úgy is, hogy nem élelemként tekintett rá.

Összességében megállapítható, hogy az elemek használata kisebb-nagyobb mértékben elterelte a figyelmét a sztereotip viselkedésről és a körkörös kocogásról. Az eszközöket többször is alkalmazhatjuk kisebb változtatással. Az érzékszervi ingerek tekintetében további módszerek alkalmazása javasolt. A táplálékkal történő motiválás sikeressége révén pedig szintén új lehetőségek tárulhatnak fel.